



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Sanderi Angli Doct. Theol. De Origine Ac
Progressu Schismatis Anglicani Libri Tres ...**

Sander, Nicholas

Coloniæ Agrippinæ, 1610

Caulæ propter quas Deus Anglicana[m] illa[m] persecutione[m] permittit.
Cap. XXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64680)

cium, fides contra infidelitatem, Religio cōtra impietatem, iustitia contra iniusticiam, patientia contra crudelitatem, & deniq; Ecclesia Dei contra Sathanæ Synagogam. Pro nobis stat Euangelium Iesu Christi in illius cruce fundatum, tot Martyrum sanguine rigatum, innumeris miraculis confirmatum, à multis sanctis & illustribus Doctoribus explicatum, ac denique mille & sexcentis annis non violatum: Sanctum in doctrina quam docet, efficax in animabus conuertendis, vnum in omnibus locis, temporibus & nationibus, quæ cū tot ac tam distantes sint, huius Euangelij vinculo ac nudo colligantur, & visibili suo capiti vniuntur, quod est Pontifex Romanus, se amplexantium benignus Pater, & omnium suorum hostium victor ac triumphator. Pro nobis stat Potentia Patris, sapientia Filij, & fauor Spiritus Sancti; omnes Angelorum Hierarchiæ, Sanctorum exercitus ac eorum præcipuè qui in Angliæ ob Calvinianum Euangelion mortui fuerunt: quod sicut diximus cum incæstu plantatum sanguine rigatur, non eorum qui id prædicant, sed qui illud impugnant.

*Causæ propter quas Deus Anglicanam illam
persecutionem permittit.*

CAPVT XXXII

Conclusuri Historiani istam de Schismate Anglicano, operæ pretium fecisse videbimur, si causas aliquas inuestigemur, propter

pter quas ineffabilis & secreta Dei prouidentia tam barbaram persecutionem in Regno illo permittat. Timeo namq; ne non tantum ex populo, sed ex prudentioribus etiam nonnulli inueniantur, qui statum Angliæ & hostium Dei potentiam carnis oculis intuiti dicere possint Deum causam suam deserere, honoremque suum ac seruorum suorum non vlisci. Hic ego assistente Domino in presentiarum aliqua saltem ex parte satisfacere constitui. Et quoniam in libro de Tribulatione superioribus annis à nobis scripto copiosè ostendimus cur Deus hæreses esse, ac illas nonnunquam contra fideles suos præuallere patiatur, eo beneuolo Lectore remisso, nunc tantum ea attingemus quæ Anglicanâ persecutionem non cernunt.

Admirabilis Dei prouidentia.

Quantum ergo ego debili ac infirmo meo iudicio assequi valeo, dico in terribili illa Angliæ persecutione mirabiliter Dei misericordiam elucere, qui nauem suæ Ecclesiæ paterna prouidentia gubernans, eam tandem in securo & desiderato æternitatis portu constituit. Etsi enim ille in omnibus suis operibus duo hæc spectet, gloriam suam & nostram salutem: ea tamen ambo amplius multo in Anglicana illa persecutione elucet. Nam quomodo homo maius Deo seruitium præstare potest, quàm si pro illo moriatur? Et quomodo sibi ipsi melius consulere, quàm si pro eo Domino vitam deponat, qui antè pro se illam deposuit? In Martyrium certaminibus & victorijs, gloria Dei & utilitas ipso.

ipforum Martyrum ita vt sibi connexæ erant, altera vt absque altera non cresceret, sed ex Domini honore maior corona martyri res-
sultaret.

Et quoniam Deus tantus gloriæ suæ zela-
tor, ac nostræ utilitatis amicus est, mirum vi-
deri non debet, quod certamina illa permit-
tit ex quibus ipse tantum honoris, homo au-
tem tantum fructus consequitur & emolu-
menti? Consideremus ab vna parte arma
quibus dæmon contra beatos Angliæ Marty-
res pugnat: ab altera autem eorundem robur
ac fortitudinem, per quam vincunt ac resi-
stunt examinemus; intelligemusque è vesti-
gio quàm admirabilis diuinæ gratiæ & pote-
stas sit. Pugnant ergo contra illos Dæmones,
& homines Dæmonum ministri, pugnant fa-
mes, sitis, ruditas, infamia, blanditiæ, spes, ti-
mores, & vanæ promissiones; pugnant tor-
menta carcerum, catenæ, fidiculæ, rotæ, ig-
nis, furca, & gladius; pugnant carnis nostræ
infirmetas, hominū complexio, & amor pro-
prius. Quamuis autem tantam hostium mul-
tudo illis oppugnet, ea tamen gratiæ diui-
næ vi contingit vt viri, mulieres, pueri ac pu-
ellæ, tanta fortitudine eosdem debellent, vt
indices confundant, Tyrannos fatigent, Ca-
tholicos confirment, & Angelos ipsos exhi-
larent.

Hinc nonnulli qui nec Angli erant, nec in
Anglia vnquam vixerant, tot gloriosorum
Anglicanorum Martyrum exemplo com-
moti, in id se Regnum contulerunt,
& eos-

*Quot ar-
nas & cala-
mitates
Martyres
habent.*

In Annot.
Martyrolog.
Rom. 29.
Decemb.

& eosdem in supplicijs ac sanguinis pro Domino effusione imitari comitarique noluerunt. Et spectant in primis huc quæ Cæsar Baronius Ecclesiasticæ Historiæ scriptor dignissimus dicit, ubi dicit de S. Thoma Cantuariensi loquitur: *Videre meruit seculum nostrum hac ex parte felicissimum quamplurimas Thomas, sanctissimos sacerdotes, aliosque nobilissimos viros Anglicanos ampliori (liceat dicere) martyrio coronatos, duplicisque tituli coronis auctos; cum non solum (ut Thomas) pro Ecclesiastica libertate, sed pro fide Catholica tuenda, restituenda, ac conseruanda nobilissimo martyrio occubuerint; ut inter alios, quos nuper S. Societas Iesu velut agnos innoxios in sacris septis, sanctis eruditionibus ad martyrium, acceptissimas Deo hostias, saginavit; quos Romanum, quos Rhemense, sacra collegia, quæ dixerim celsas turres à facie Aquilonis. & fortissima propugnacula fidei, emiserunt ad triumphos, prouexerunt ad coronas. Macte animo, macta virtute Anglicana iuuentus, quæ tam illustri militia nomen dedisti, ac sacramento sanguinem spondidisti: æmulor sanè vos Dei emulatione, cum vos martyrij candidatos, ac nobilissimos purpure martyres designatos, aspicio, compellor & dicere: Moriatur anima mea morte iustorum, & fiat nobilissima mea horum similia. Hactenus Cæsar Baronius.*

Quod si iam fortitudo illa quam Deus pro se morientibus, & desiderium pati pro se cupientibus multis seruorum suorum indidit, argumento certissimo est quid diuina gratia possit & valeat: quanto luculentius id victoria

istoria confirmabit, quam eodem modo Ecclesia de omnibus suis hostibus reportat? Nō enim tantummodò Martyr moriens viuit, cadens vincit, & prostratus erigitur; sed etiā ipsa S. Ecclesia, cuius miles est, in illo vincit, & per hanc mortem de omnibus illius hostibus, persecutoribus, ac inferni potestatibus triumphat. Iam eadem persecutio maximam planè Anglicanis Catholicis adfert vtilitatē: quippè qui per eam probantur, examinantur, à terrenis affectibus repurgantur, & quotidie Deo se sacrificant. Vade existimo Sanctiores nunc in Anglia homines reperiri, quàm tempore quietis & tranquillitatis potuerint inueniri: Prosperitas enim plerumque hominem eneruat, frāgit, ac effoeminat; tribulatio verò feruidos, & constantes Martyres facit. Qui ergo persecutionibus succumbentes fidē deserunt; ij ostendunt dissolutē hactenus se vixisse, nec fortes satis ac firmos in fide extitisse. Qui verò non super arenam, sed in fundamento Iesu Christi consistunt, hi inter tribulationes non aliter crescūt, quàm arbor aliqua inter gelu ac pluias. Quantum verò gloriæ Ecclesia Catholica ex hac suorū martyrum fortitudine consequitur? Quantum ædificationis, quantum exempli ab illa promanat? Quàm honorificum hoc est, Ecclesiæ habere filios tam illustres, tam magnanimos, tam bellicosos? Quid autem nunc de alio etiam huius persecutionis fructu dicam: quod videlicet omnes Prouincias & regna Catholica vniuersa docet, quēadmodum cū hæreticis habere se debeant. Erat olim Anglia

m

glia

glia Regnum longè florentissimum, ita ut in eo virtutem, religionem, humanitatem, pacis concordiam libertatem, & dulcem communicationem admirari potuisses; Nunc autem Babylon quædam effectum est, propter varietatem, contrarietatem & confusionem hæresium; est spelunca latronum propter iniustitias, est macellum servorum Dei, bellum civile, servitus & miseranda captivitas; imò incendium, quod ex infernali scintilla cæci amoris exortum, postea à Caluini secta fuit dilatatum. Quæ cum ita sint quanta vigilantia & diligentia omnibus Regibus, Principibus, & Rebuspub. Catholicis necessaria est, ne infernalis iste ignis etiam illorum regna inuadat? Quidni Catholici vsque ad mortem pro fide sua dimicent, videntes dulcissimos fratres suos adeò, crudeliter trucidari? Quid hodie de regno Franciæ sciremus, nisi Angliæ exemplo considerato Catholici Galli sapere didicissent? Præter hos autem iam enarratos fructus docet similiter persecutio illa Anglicana, si à Deo protegi & cōseruari cupiamus, ab omnibus nos peccatis corda nostra repurgare oportere, maximè verò illa quæ portam & fenestram ad Hæresin patefaciunt. Homo namque non subito in malitiam deuoluitur, sed paulatim ac sensim in illam dilabitur, & virtutum, quas antè possidebat, iacturam facit. Et docet posthac etiam eadem illa Anglicana persecutio, quemadmodum illis compati debeamus: videntes eos è patria proscriptos, domibus eiectos, fortunis priuatos honore spoliatos, ut proditores habitos, & ut sediti-

seditiosos perduellosque tractatos. Omnes enim nos Catholici fratres sumus, & vnius mystici corporis membra, quod est Ecclesia, cuius caput Iesus Christus est, ac illius in terris Vicarius, Pontifex Romanus. Quamuis autem inter Christianos laudabile semper habitum fuit ijs succurrere, & subuenire qui pro Christo patiuntur: nobis tamen maximè allaborandum est, vt fortium illorum militum exempla imitaturi, eorum memoriam nostram fœcordiam, & teporem excitemus, sicque magno animo quaslibet aduersitates exanthlemus. Quis non de cætero paupertatem patiēter toleret, videns hodie in Anglia tot diuites ac illustres viros omnibus suis bonis spoliatos & in carcerē reclusos, nec stragulam habere qua se tegant, nec panem quo famem sedent? Quis æger aliās desperaturus, non erigatur ac animetur, cogitans innumeros sacerdotes delicatissimasque matronas hodie in Anglia crudelissimis tormentis excarnificari? Cùm labor nos exhaurit, ieiunia conficiunt, ac aliæ huius vitæ miseriæ nos affligunt, erigi continuò ac terreri debemus, cùm persecutionem illam Anglicanam cogitamus: qua Deus non aliam ob causam permittit nisi vt fides nostra confirmetur, spes solidetur, charitas accendatur, diuina gratia intelligatur, patientia roboretur, deuotio excitetur, voluptates abijciantur, pigritia valere iubeatur, & negligentia ac pusillanimitas denique nostra confundatur. Accedunt eisdem fructibus aliæ adhuc utilitates, hæreticos ac persecutores nostros concernentes,

m 2 qui-

August. l. 18.
de ciuitate
Dei.

Lib. Exam.
in opere
quarta dici.

quibus Deus ad tempus scuticam permittit, ut suorū fidelium patientiam exerceāt, à peccatorum scoria illos repurgent, virtutemque ac illius merita & coronas in ijs augeant. Omnia autem ista ineffabilem Dei misericordiam bonitatemque testantur; quippè qui ex maximis mundi huius malis maxima bona elicit, qui tyrannos tolerat, ut martyres habeat, & hominibus peruersis bonos affligere permittit, quo illorum patientia manifestetur. Nam simili omninò ratio concedit ut Hæretici Ecclesiam Catholicam affligant, vexēt, ac tribulēt, quò ita in persecutionis cribro agitata purior, sanctior, ac perfectior euadat: & quò hominibus vniuersis constet, eam subinde ad instar Lunæ Ecclypsin pati & obscurari, nunquam verò sicut D. Ambrosius docet, deficere virtuteque sua priuari.

F I N I S.

Sm. J. J. Paderb.

Psal. 128.

*Sæpè expugnauerunt me à iuuentute mea,
etenim non potuerunt mihi.*